

Číst Bibli a modlit se – ale jak?

Rozjímavá četba

Jednoduchý návod pro meditaci-rozjímání nabízí Petr Karas, farář z Dolních Bojanovic, ve své knize *Boží slovo na každý den*. Při troše tvořivého přístupu se dá tato metoda použít pro texty, které nabízí tento list.

- Meditaci nad Božím slovem zahájím krátkou modlitbou k Duchu svatému (modlitba vlastními slovy, naučená, z kancionálu nebo jiná vhodná).
- Pozorně čtu zvolený úryvek Písma – většinou ne delší než jedna kapitola.
- Mohu se vrátit k místům, která mě zaujala nebo oslovila, a tato místa si zopakovat i několikrát, přemýšlet o nich a modlit se nad nimi. Pokud mám vlastní Bibli, je osvědčené si daná místa také podtrhat nebo zvýraznit.
- Některou z vět Písma je možné se naučit z paměti nebo si ji opsat, aby mne provázela v následujícím dni nebo i ve dnech dalších. Takovou větu se mohu modlit podobně jako růženec: stále znovu si ji opakovat při práci, na cestách, ve chvílích ztišení... Je to prostředek k tomu, aby dané slovo zapustilo hluboké kořeny ve mém srdci. Východní křesťané znají tzv. *Modlitbu Ježíšovu*, tedy stále opakování věty: *Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným*.
- Na závěr zakončím meditaci krátkou modlitbou.

Tento způsob modlitby nevyžaduje velké množství času – přesto by spodní hranice neměla být nižší než 5 minut. Horní hranice samozřejmě není omezena.

(z knihy Petra Karase – *Boží slovo na každý den*)

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible;

Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina;

Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář;

Misál na každý den liturgického roku;

Petr Karas – Boží slovo na každý den;

Angelo Scarano – www.pastorace.cz

30. neděle v mezidobí – cyklus C

24. října 2010

⁹Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl Ježíš toto podobenství: ¹⁰„Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili, jeden byl farizeus a druhý celník. ¹¹Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. ¹²Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.‘ ¹³Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: ‚Bože, buď milostiv mně hříšnému.‘ ¹⁴Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Lk 18,9-14

Úvod k meditaci

Bože, buď milostiv mně hříšnému! Tak s pokorou prosí hříšný celník. Všichni bez výjimky bychom se měli k této prosbě přidat. Farizeova pycha vzdaluje od Boha i od záchrany, zatímco celník va upřímná a prostá modlitba zprostředkovává ospravedlnění. U kterých lidí mám někdy sklon jimi pohrdat, nevážit si jich? U kterých věcí a mých vlastností je nebezpečí, že na ně budu pyšný jako farizeus v příběhu?

Výklad biblického textu

Kontext: I toto podobenství pochází z Lukášova vlastního zdroje. Příběh je nastaveným zrcadlem pro učedníky, kteří se stejně jako farizeové mohli snadno modlit s pocitem vlastní spravedlnosti a jako oni pohrdat bližními. Síla příběhu je v rozdílnosti dvou postav – farizea a celníka – a na paradoxním řešení ospravedlnění, které je tolik charakteristické pro křesťanství.

⁹ **a ostatními pohrdali:** Sloveso *exútheneō* znamená *pokládat za nic, pohrdat, odmítat* (viz např. Žl 15,4; 21,24; 50,17; 52,5). Lukáš je užívá v případě Herodova

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Sir 35,15b-17.
.20-22a

2. čtení:
2 Tim 4,6-8.
.16-18

Evangelium:
Lk 18,9-14

Srovnání:
Řím 1,28-31
Ef 5,3-5
1 Tim 1,9-10

1P 4,3
Lk 5,33
Lk 11,42
Lk 23,48
Žl 51,1
Mt 23,12
Mt 18,4
Lk 14,11

posměšného postoje vůči Ježíšovi v 23,11. Výraz přeložený jako *ostatními* je doslova *zbytek* (*hoi loipoi*), který se v podobenství také vyskytuje (v. 11) a podstatně vypovídá o elitářském názoru farizeů: na jedné straně jsou spravedliví, duchovně na výši, na druhé straně je *zbytek* světa.

¹⁰**Jeden byl farizeus a druhý celník:** Tímto označením je čtenář připraven na zvrat, který přijde v závěru. Celníci (a hříšníci) jsou ve vyprávění soustavně zobrazováni jako lidé otevření vůči prorokovi a hotoví k obrácení – tak *dávají Bohu za pravdu* (7,29; dále 3,12; 5,27.29-30; 7,34; 15,1). Oproti tomu farizeové (spolu s učiteli či znalci Zákona) jsou soustavně zobrazováni jako ti, kdo *pohrdají úmyslem, který Bůh s nimi má* (7,30), a *dělají ze sebe spravedlivé* (16,15; dále 5,21.30.33; 6,2.7; 7,39; 11,38-39.42.53; 12,1; 13,31; 14,1-3; 15,1-2; 16,14; 17,20).

lupiči, podvodníci, cizoložníci: Farizeova modlitba je nejen vychloubačná, ale ve smyslu vyprávění falešná. Ježíš prohlásil, že nitro farizeů je *plné loupeže a špatnosti* (11,39). Jakkoli ospravedlňují sami sebe, Ježíš prohlásil jejich vyvyšování za *ohavnost* před Bohem (16,5).

nebo i jako tamhleten celník: Farizeus reprezentuje modlitbu, při níž člověk sleduje své okolí a vyhodnocuje okolostojící.

¹²**Postím se dvakrát za týden:** V Lk 5,33 se o farizeích říká, že se *často postí*. Obecně vzato je však tradice ve věci soukromého postu omezitelná, stejně jako u jiných forem askeze. Jinými slovy: tento farizeus se vychloubal sebezáporem překračujícím danou normu.

¹³**Bože, buď milostiv mně hříšnému:** Lukáš stručně líčí čtyři aspekty celníkovy pokory: 1) stál opodál, 2) měl oči sklopené, 3) bil se v prsa (výraz kajícínosti, srov. Lk 23,48), 4) prosí o smilování (srov. 17,13). U Lukáše se celník od farizea liší ve dvou nápadných ohledech. Neříká, že je spravedlivý (*dikaioi*), ani k tomu nemá důvod, ale prohlašuje, že je přesně takový, za jakého jej farizeus pokládá – hříšník (*hamartólos*). Dále nemluví k Bohu tak, že by se srovnával s farizeem (že by při modlitbě zároveň sledoval druhého), ale hned prosí o smilování.

¹⁴**celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus:** Jazykově v řečtině vyjádřeno tak, že je to Bůh, kdo ospravedlňuje, nikoli skutky člověka. Bůh jej tedy – světe div se – pokládá za spravedlivého.

každý, kdo se povyšuje: Stejný výrok pronesl Ježíš v 14,11 při hostině, kdy si farizeové vybírali nejlepší místa. Tím Lukáš vyjadřuje téma *božského zvratu*.

K tématu

Ježíš se vědomě obrací k celníkům a hříšníkům, protože cítí, že právě oni jsou otevření pro Boží lásku. Naproti tomu spravedliví mohou kroužit ve své honbě za dokonalostí jen kolem sebe samých. Zatímco vůči hříšníkům a slabým vystupuje Ježíš milosrdně a mírně, vůči farizeům je britký. Farizeové mají svou typickou *spiritualitu shora*. Mají své nesporné přednosti a chtějí se Bohu celým svým jednáním zalíbit. Jenže jejich pozornosti uniká, že ve své snaze zachovávat všechna přikázání, nemají třeba vůbec na mysli Boha, nýbrž sebe. Myslí si, že jsou schopni vlastní silou splnit všechny příkazy Boží. Nejde jim ani tak o setkání s Bohem, jako spíše o spravedlnost a splnění zákona.

I když chtějí všechno pro Boha, přesto Boha nepotřebují. Pro ně je rozhodující souhrn těch norem a ideálů, které si sami vytyčili. Při zaměření na přikázání zapomínají, co vlastně Bůh od člověka chce. V Matoušově evangeliu jim to Ježíš výslovně říká: *Milosrdenství chci a ne obět'* (Mt 9,13). Ve vyprávění o farizeovi a celníkovi Ježíš ukazuje, že nechce spiritualitu shora, nýbrž zdola, protože právě ona otvírá člověka pro Boha. Pro něho je otevřeno srdce zkroušené, srdce zraněné a zlomené. Celník poznává svůj hřích, ví, jak je to nemožné opět napravit spáchané bezpráví: bije se v prsa, prosí Boha o smilování – a je ospravedlněn (srov. Lk 18,9-14).

Anselm Grün, Meinrad Dufner
– *Spiritualita zdola*

Teilhard de Chardin psal ve svých dílech stále znovu a znovu o nutnosti přijmout prohru. Porážky zaujímají velice důležité místo v jeho optimistické vizi bytí, zakládající se především na proniknutí celého světa Kristovou láskou. K člověku totiž nepatří pouze aktivní činnost a úsilí, ale také utrpení. Pána lze nalézt právě uprostřed smrti a porážky. Chce-li člověk zakusit plnost života, musí jej brát i s jeho neúspěchy a prohrami. Karl Rahner neúnavně zdůrazňuje, že Bůh nás může potkat někdy právě v okamžiku našeho pádu a porážky.

Anselm Grün, Ramona Robbenová
– *Ztroskotals? Máš šanci!*

Další texty v týdnu

Po: Ef 4,32-5,8; Lk 13,10-17

Út: Ef 5, 21-33; Lk 13, 18-21

St: Ef 6,1-9; Lk 13,22-30

Čt: Ef 6,10-20; Lk 13,31-35

Pá: Flp 1,1-11; Lk 11,15-26

So: Gal 3,22-29; Lk 11,27-28